

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ – ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ
(НІМЕЦЬКА МОВА)**

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 03 Гуманітарні науки, 01 Освіта
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 035 Германські мови та літератури (переклад включно),
014 Середня освіта (Мова і література (із зазначенням мови))
(код і назва спеціальності)

освітня програма Філологія: Німецька і англійська мови (переклад включно);
Філологія: Англійська і німецька мови (переклад включно);
Середня освіта: мова і література (німецька, англійська);
Середня освіта: мова і література (англійська, німецька)
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості освіти факультету
іноземних мов _____ С.О. Рябушко

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою романо-германської філології
протокол № 5 від 18.12.2019р.

Завідувач кафедри Радкіна В.Ф.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми: Лузанова Людмила Володимирівна, старший викладач

Рецензенти програми: Шавловська Тетяна Сергіївна, кандидат філологічних
наук, доцент.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	<i>Лекції:</i>	
	-	
Модуль: 1	<i>Практичні заняття:</i>	
Загальна кількість годин: 120	48	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: -2,3,4	<i>Лабораторні заняття:</i>	
	-	
Семестр: -4-8	<i>Семінарські заняття:</i>	
	-	
Тижневе навантаження (год.):	<i>Консультації:</i>	
- аудиторне: 4 год.	-	
- самостійна робота: 12 год.	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
Форма підсумкового контролю: залік	-	
Мова навчання: німецька	<i>Самостійна робота:</i>	
	72	

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни є формування професійної комунікативної, міжкультурної компетенції, яка розглядається як мовна поведінка, специфічна для визначеного мовного середовища. Мовна поведінка вимагає розвиток лінгвістичної, соціолінгвістичної та прагматичної компетенції як складових комунікативної компетенції тих, хто навчається. Вагомим фактором у досягненні успішної міжнародної взаємодії є переклад, адже він постає в ролі своєрідного провідника між мовними кодами різних етносів, що допомагає переносити реалії вихідного тексту за допомогою лексичного складу мови перекладу з одного мовленнєвого та культурного середовища до іншого. Одним із найбільш актуальних питань сьогодення є дослідження та пошуки шляхів досягнення успішної взаємодії між представниками різних лінгвокультурних середовищ.

Метою вивчення дисципліни є: формування у студентів здатностей:

- володіти стійкими навичками породження мовлення німецькою мовою з урахуванням її фонетичної організації, збереження темпу, норми, узусу та стилю мови;
- аналізувати проблеми та розкривати міжкультурні аспекти перекладу як особливого виду міжмовної та міжкультурної комунікації;
- користуватися граматичними та лексичними ресурсами німецької мови;
- адекватно сприймати, розуміти, оцінювати, відтворювати та продукувати усний чи письмовий дискурс;
- використовувати національно-культурний компонент мови з метою спілкування;
- визначати сутність мови як суспільного явища, її зв'язок з мисленням, культурою та суспільним розвитком народу, функціональні властивості мови та її лінгвокраїнознавчі особливості;
- визначати й використовувати різні стратегії для міжкультурного контакту з представниками інших культур, грамотно та обґрунтовано приймати рішення, безпосередньо пов'язані з функцією посередника в міжкультурному спілкуванні;
- зіставляти рідну й іноземну культури, проводити науково-дослідну роботу;
- логічно впорядкувати необхідні операції для здійснення успішної та ефективної комунікативної та перекладацької діяльності.

Передумови для вивчення дисципліни становлять фахові знання (компетентності) загально- та професійно нормативних дисциплін: «Комунікативний курс німецької мови»,

«Практичний курс німецької мови», «Практика усного та писемного перекладу», «Вступ до мовознавства», «Вступ до перекладознавства»

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна «Міжкультурна комунікація – особливості перекладу (німецька мова)» тематично пов'язана з такими дисциплінами: «Країнознавство Німеччини», «Практикум з мовної комунікації (німецька мова)», «Практика усного та писемного перекладу».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Для вибіркових навчальних дисциплін

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання :

- прийняті в іншомовній культурі норми комунікативної поведінки – специфіка встановлення і підтримки зорово-голосового контакту, міміка, жестикуляція, голосові модуляції і т.п.;
- тактика ведення діалогу – допустимість реплік і заперечень під час розмови комунікантів, а також способи немовного вираження уваги, злагоди, сумніву і багато іншого;
- мовні стереотипи загальнокомунікативного призначення – привітання, звертання, питально-відповідні моделі, стандартизовані способи вираження «умовних» емоцій (напр., задоволення, радість, жаль, розчарування, здивування), а також засоби оформлення прохання, підпорядкування, відмови та інших;
- специфічних предметів, явищ і процесів, характерних для способу життя та інтелектуального арсеналу носіїв мови, що вивчається, причому ці знання припускають не лише засвоєння семантики відповідних одиниць, а й супутніх їм конотацій, їх «концептуального ядра»;
- лінгвокраїнознавчі реалії у широкому значенні цього слова – побутові, історичні, фольклорно-літературні, суспільно-політичні, релігійно-етичні і природно-географічні;
- мовної норми при перекладі та редагуванні різножанрових текстів з рідної мови німецькою та з німецької рідною.

2. Уміння:

- перекладати слова-реалії відповідно до теми тексту перекладу;
- оперувати комплексом знань про специфіку культури країни, мова якої вивчається;
- застосовувати правила перекладу різних видів текстів, забезпечуючи породження цілісного тексту з використанням різних засобів смислового та формального зв'язків;
- застосовувати метакогнітивні стратегії як реалізації когнітивних принципів планування (конструювання – вибір, створення схеми, реалізація очікувань), виконання (ідентифікація сигналів та висновки з них); оцінювання (перевірка гіпотез); корекція (повторний перегляд гіпотез); соціо-афективних, з метою контролю афективного аспекту стильової поведінки у процесі професійної діяльності та оптимізації міжособистісного професійного спілкування та подолання соціокультурних труднощів іншомовної комунікації;
- визначати сутність мови як суспільного явища, її зв'язок з мисленням, культурою та суспільним розвитком народу, функціональні властивості мови та її лінгвокраїнознавчі особливості;
- визначати й використовувати різні стратегії для міжкультурного контакту з представниками інших культур, грамотно та обґрунтовано приймати рішення, безпосередньо пов'язані з функцією посередника в міжкультурному спілкуванні.

3. Комунікація :

- користування німецькою мовою впевнено;
- володіння елементами вербальної поведінки та невербальної поведінки на основі сукупності даних та відомостей про специфіку країни, мова якої вивчається, її національну культуру; володіння невербальними (кінесичними, проксемічними і паралінгвістичними) знаннями, уміннями і навичками: 1) кінесичними (жести, міміка, контакт очей); 2) проксемічними (пози комунікантів, тілесні рухи, дистанція між учасниками під час

спілкування); 3) паралінгвістичними (ритміка, мелодика, інтонація, паузація, фонації, вигуки);

- оперування лексичними одиницями в актах комунікації у потрібному темпі і в різноманітних значеннях, уживання образних висловів, фразеологічних зворотів тощо для досягнення відповідної комунікативно-прагматичної мети висловлювання;
- враховувати культурні, індивідуальні і рольові відмінності в процесі академічної та професійної діяльності з метою уникнення дискримінації;
- володіння комплексом культурно-країнознавчих знань, навичок і умінь, що забезпечують здатність і готовність особистості до іншомовного міжкультурного спілкування та проведення науково-дослідницької діяльності;
- планування та організації пошуку інформації в джерелах різних видів;
- виокремлення головної інформації, оцінювання її значущості з позиції професійної діяльності.

4. **Автономність та відповідальність:** самостійно і правильно перекладати лінгвокраїнознавчі тексти, працювати над перекладом слів-реалій, опанувати достатньо великий словниковий запас фразеологічних одиниць, навчитись стилістично правильно будувати усне і писемне мовлення німецькою мовою.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)							
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Міжкультурна комунікація – явище позитивної ввічливості	8		8				12							
2.	Невербальне вираження національних особливостей.	10		10				14							
3.	Лінгвокультурні реалії та особливості їх перекладу.	10		10				14							
4.	Прислів'я та приказки як відображення національно-самобутнього характеру.	10		10				14							
5.	Етнічні стереотипи в міжкультурних комунікаціях	10		10				14							
Проміжний контроль								4							
Разом:		48		48				72							

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Міжкультурна комунікація – явище позитивної ввічливості. Аналіз тексту як знаку певної культури, який знаходиться в складних відносинах з культурним контекстом

минулого, теперішнього і майбутнього. Під час вивчення взаємодії різних текстів вивчаються інтер- та інтракультурні діалоги, особливості їх побудови. Багаторівнева ментальна освіта втілює в собі когнітивні, емоційні, соціальні образи представників певної лінгвокультурної спільноти. Оскільки текстовий вплив досягає максимального ефекту за наявності у співбесідників спільного соціального досвіду і професійних знань, то як важливий аспект навчання перекладу виступає формування когнітивної бази у сприймачів нової культури.

Тема 2. Невербальне вираження національних особливостей. Нетекстові комунікативні фактори. Позавербальна інформація тексту, яка може призвести до міжкультурних непорозумінь, серед яких перекладачеві доводиться мати справу з тематичними, мотиваційними, ситуативними, естетичними чинниками. Знання правил пристойної поведінки, загальноприйнятих жестів, які входять до соціокультурної компетенції. Правила поведінки та хорошого тону, пов'язані з бесідою, одягом, пунктуальністю під час візитів, подарунками, напоями та їжею і т. ін.; поведінка, пов'язана з релігійною практикою і ритуалами; поведінка аудиторії та глядача на концерті, виставі, виставці, у музеї, на зборах, конференціях, презентаціях, на балах, вечірках, дискотеках, у кафе та ресторани й т. д.

Тема 3. Лінгвокультурні реалії та особливості їх перекладу. Назви об'єктів і процесів, що є характерними для життєдіяльності певної лінгвокультурної спільноти та особливості їх перекладу. Національно-варіантні особливості у номінації різних об'єктів.

Тема 4. Прислів'я та приказки як відображення національно-самобутнього характеру. Знання виразів народної мудрості, сталих виразів та відомих всім носіям даної культури афоризмів.

Тема 5. Етнічні стереотипи в міжкультурних комунікаціях. Вивчення етнічних стереотипів в німецькій та українській мовах. Національний характер, національний менталітет і архетип культури.

5.2. Тематика практичних занять.

1. Міжкультурна комунікація та її особливості.
 - Аналіз тексту як знаку певної культури **4 год.**
 - Формування когнітивної бази у сприймачів нової культури **2 год.**
 - Інтер- та інтракультурні діалоги, особливості їх побудови **2 год.**
2. Невербальне вираження національних особливостей.
 - Нетекстові комунікативні фактори **2 год.**
 - Позавербальна інформація тексту **2 год.**
 - Правила поведінки та хорошого тону, пов'язані з бесідою, одягом **2 год.**
 - Правила поведінки пов'язані з релігійною практикою і ритуалами **2 год.**
 - Поведінка аудиторії та глядача на концерті, виставі, виставці, у музеї, на зборах **2 год.**
3. Лінгвокультурні реалії та особливості їх перекладу.
 - Національно-варіантні особливості у номінації різних об'єктів **4 год.**
 - Назви об'єктів і процесів, характерних Німеччині **2 год.**
 - Діалектична різниця деяких номенів **2 год.**
 - Особливості перекладу лінгвокультурних реалій **2 год.**
4. Прислів'я та приказки як відображення національно-самобутнього характеру.
 - Сталі вирази та культурні афоризми **4 год.**
 - Знання виразів народної мудрості **2 год.**
 - Інтерпретація сталих виразів за контекстом **2 год.**
 - Вживання прислів'їв в текстах перекладу **2 год.**
5. Етнічні стереотипи в міжкультурних комунікаціях.
 - Національний характер **4 год.**
 - Національний менталітет **2 год.**
 - Архетип культури **2 год.**
 - Етнічних стереотипів в німецькій та українській мовах **2 год.**

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Пошук додаткового навчального матеріалу до заданих тем	12	Конспект понять
2.	Виконання вправ з фіксацією невербальних особливостей.	14	Письмова робота
3.	Виконання вправ з фіксацією лінгвокультурних реалій та особливостей їх перекладу.	14	Письмова робота
4.	Виконання вправ з фіксацією прислів'їв та приказок як відображення національно-самобутнього характеру.	14	Письмова робота
5.	Читання та робота з навчальними текстами.	14	Письмова або усна відповідь
6.	Підготовка до модульної контрольної роботи	4	Модульна контрольна робота
	Разом	72	

Пошук додаткового навчального матеріалу до заданих тем:

1. Мовна картина світу
2. Концептосфера нації
3. Реалія в системі безеквівалентної лексики.
4. Засоби перекладу реалій.
5. Лінгвокультурна адаптація при перекладі анімаційної кінопродукції.
6. Особливості перекладу лінгвокультурних реалій крізь призму комедійних діалогів у фільмі.
7. Лінгвокультурна адаптація художнього тексту.
8. Квазіреалія як засіб об'єктивації фантастичної картини світу та особливості її перекладу.

Виконання вправ з фіксацією невербальних особливостей:

Невербальне вираження національних особливостей. Перегляд відео файлів, пошук невербальних особливостей німецької мови <https://www.youtube.com/watch?v=iuvys5Achb4>

Виконання вправ: зі словами- реаліями німецької мови.

Виконання вправ, які направлені на вивчення приказок і прислів'їв в німецькій мові та їх переклад.

Підручник: Кучер З.І. Практика перекладу (німецька мова): навч. посібник для студ. вищ. навч. заклад. / Кучер З.І., Орлова М.О., Редчиць Т.В. – 2-ге вид. – Вінниця: Нова книга, 2017. – 464с.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. *Форми поточного контролю:* практичні заняття.

6.2. *Форми проміжного контролю:* Модульна контрольна робота.

6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на практичних заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами, а також якість підготовки звітної інформації та її презентації.

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі і перевіряє засвоєнні знання. МКР складається з 2 завдань.

Зразок завдань для МКР:

Прочитайте текст, знайдіть стійкі словосполучення і поясніть їх значення.

Зробіть переклад тексту українською мовою!

Wem hält Nadja den Daumen?

K u r t: Jetzt habe ich eine Frage. Nadja, Sie hielten den Daumen für «Torpedo». Wissen Sie, warum man so sagt?

N a d j a: Leider nicht. Aber sobald Sie es mir sagen, werde ich es wissen.

K u r t: Das kommt aus der römischen Geschichte. Im Zirkus kämpften Gladiatoren. Wenn einer von ihnen zu Boden fiel, also besiegt war, so schaute der Sieger auf die Zuschauer. Wenn sie ihre Daumen zeigten, so bedeutete das: «Töte ihn!» Wenn sie aber den Daumen der einen Hand mit der anderen Hand umfassten, so hieß das: «Schenke ihm das Leben!»

N a d j a: Wenn ich also den Daumen halte für «Torpedo», so heißt das...

K u r t: ...dass «Torpedo» leben und siegen soll.

N a d j a: Halten Sie mir den Daumen, Herr Bruck, dass ich meinen Plan bald erfülle — 1000 Redewendungen! Mir fehlt noch ein Dutzend, und zwar vor allem eine Reihe wichtiger Ausdrücke mit «Luft», «Himmel», «Wasser», «Berg», «Baum» und «Stein».

Im welchen Situationen können Sie folgende Sprüche und Redewendungen verwenden.

1. Andere Städtchen, andere Mädchen.
2. Zwei Fliegen mit einer Klappe schlagen.
3. Eine Fahrt ins Blaue unternehmen.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому

	обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Пошук додаткового навчального матеріалу до заданих тем	5
Виконання вправ з фіксацією невербальних особливостей.	5
Виконання вправ з фіксацією лінгвокультурних реалій та особливостей їх перекладу.	5
Виконання вправ з фіксацією прислів'їв та приказок як відображення національно-самобутнього характеру.	5
Читання та робота з навчальними текстами.	5

Критеріями оцінювання конспекту з додаткового навчального матеріалу є аналіз та логічна послідовність викладання отриманої інформації, вміння практичного використання набутих теоретичних знань.

Критеріями оцінювання *виконаних вправ, які направлені на вивчення приказок і прислів'їв та їх переклад* є здатність студента пояснити правила, якими він користувався при виконанні цих вправ, практичного використання набутих знань.

Критеріями оцінювання *перегляду відео файлів, пошук невербальних особливостей німецької мови* є здатність студента презентувати отриману під час перегляду інформацію.

Оцінювання *читання текстів, які ілюструють етнічні стереотипи* здійснюється за такими критеріями: сприйняття інформації, аналіз та логічна послідовність викладання отриманої інформації.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Критеріями оцінювання контрольної роботи є: вірно виконанні всі лексичні завдання, переклад з використанням слів-реалій, яку вивчали впродовж курсу. Перше завдання оцінюється в 15 балів, друге – також 15 балів. Загальна кількість балів складає 30 б.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю.

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

**9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ,
ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА**
Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Донец П. Н. Основы общей теории межкультурной коммуникации: научный статус, понятийный аппарат, языковой и неязыковой аспекты, вопросы этики и дидактики. – Харьков: Штрих, 2001. – 386 с.
2. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англomовних перекладів української прози) / Р. П. Зорівчак. – Львів : Вид-во при Львів. ун-ті, 1989. – 216 с.
3. Лановик З. Б. Художній переклад як проблема компаративістики / З. Б. Лановик // Літературознавча компаративістика : навч. посіб. / ред. Р. Т. Гром'як ; упоряд. : Р. Т. Гром'як, І. В. Папуша. – Тернопіль, 2002. – С. 256–272.
4. Чередниченко О. І. Про мову і переклад / О. І. Чередниченко. – К. : Либідь, 2007. – 248 с.
5. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація. - К.: Академія, 2012.

10.2 Допоміжні джерела

1. Библер В. С. Культура. Диалог культур (опыт определения) / В. С. Библер // Вопросы философии. – 1989. – № 6. – С. 31–42. 2.
2. Бреус Е. В. Теория и практика перевода с английского на русский. [Текст] / Е. В. Бреус. – М.: Высшая школа, 1990. – 103 с.
3. Комиссаров В. Н. Общая теория перевода: учебное пособие / В. Н. Комиссаров. – М.: ЧеРо, 1999. – 136 с.
4. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение: курс лекций / В. Н. Комиссаров. – М.: ЭТС, 1999. – 192 с.
5. Латышев Л. К. Перевод: проблемы теории, практики и методики преподавания. [Текст] / Л. К. Латышев. – М.: Просвещение, 1988. – 160 с.
6. Лучинская Е. Н. Смысл, текст и ситуация в социокультурном подходе к анализу художественного текста / Е. Н. Лучинская // Язык в мире и мир в языке. – Сочи ; Карлсруэ ; Краснодар, 2001. – С. 55– 56.
7. Миньяр-Белоручев Р. К. Общая теория перевода и устный перевод. [Текст] / Р. К. Миньяр-Белоручев. – М.: Воениздат, 1980. – 237 с.
8. Подольська Є. А. Культурологія : Навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів / Є. А. Подольська, В. Д. Лихвар, К. А. Іванова. – К.: Мінохоронздрав України. Нац. фармацевтич. ун-т, 2003. – 287 с.
9. Швейцер А. Д. Теория перевода: Статус, проблемы, аспекты. [Текст] / А. Д. Швейцер. – М, 1988. – 216 с. Література для домашнього та індивідуального читання